

‘Onteigenen voor EHS noodzaak’

Boeren moeten worden onteigend voor de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Dit zegt Peter van Wijmen, voorzitter van de Raad voor het Landelijk Gebied (RLG) vorige week op de bijeenkomst ‘Het O-woord’ over onteigenen in Ede. Jan Verhoeven, statenlid van Noord-Brabant namens de VVD, houdt vast aan de huidige afspraak dat grondaankopen voor de EHS op basis van vrijwilligheid moet plaatsvinden.

De realisatie van EHS verloopt traag. Er moet nog 60.000 hectare aan grond voor de natuurontwikkeling worden verworven. De huidige discussie of onteigening al dan niet kan worden toegepast remt de EHS, stelt Van Wijmen. Hij is niet mild over de huidige vrijwilligheidclausule: „Het is merkwaardig als de samenleving en politiek één uitgangspunt categoriaal niet toepast.”

Omdat meervoudig ruimtegebruik vaak niet mogelijk is, moeten er volgens Van Wijmen keuzes worden gemaakt. „Het is een doodnormaal principe dat het private belang wijkt voor het algemeen belang.” Alle aanwezige sprekers op de bijeenkomst, waaronder Hans Dorenbosch, rentmeester bij Kendes Rentmeesters & Adviseurs en Jan Spijkerboer, rentmeester bij Natuurmonumenten, zijn voor gedwongen onteigening. Hierdoor kan de EHS volgens hen met concrete stappen worden gerealiseerd, zonder afhankelijk te zijn van grondbezitters en de markt.

VVD'er en agrarisch ondernemer Jan Verhoeven wijdt een deel van de langzame voortgang van de EHS aan gebrek aan creativiteit bij de overheid. „Door de tijdsdruk loopt de wil tot onderhandelen bij de overheid terug”, zegt Verhoeven, „terwijl het gebrekkige koffertje met mogelijkheden de oorzaak is van de langzame realisatie. Er zijn genoeg alternatieven.” Verhoeven wijst er op dat het draagvlak dat de provincie heeft bij de boeren belangrijk is. Dit willen ze vooralsnog niet te grabbel gooien. Pas over een jaar tot anderhalf jaar wil zij de stand van zaken in de realisatie evalueren en bekijken of onteigening eventueel nodig is.

Verhoeven is er van overtuigd dat de deadline van 2018 haalbaar is. Naast de tijdsdruk vormt ook het budget een probleem. De grondprijzen zijn sinds de start van de aanleg van de EHS enorm gestegen. Meer geld is dus nodig om een acceptabel bod op EHS-geschikte gronden uit te brengen. Toch achten de aanwezige vertegenwoordigers de kans klein dat er extra geld beschikbaar komt.

Aan het begin van de middag luisteren een aantal aanwezige boeren en adviseurs rustig naar de wensen van de RLG en de rentmeesters. Bij de gepresenteerde cijfers dat 95 procent van de boeren vrijwillig wordt onteigend, worden echter kanttekeningen geplaatst. „Het probleem van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur wordt bij ons boeren neergelegd”, zegt Leen van Marion, akkerbouwer in Voorne Putten (ZH). „Wat is vrijwillig als de stok van onteigening achter de deur staat? De boer moet net van te voren ja zeggen, anders is hij slechter uit. Zo komt Dienst Landelijk Gebied wel aan 95 procent vrijwilligheid.”